

סיכום הלכתי על סדר הדף (עם לשון השו"ע במודגש)

ב"ב כט

א. טעם לג' שנים. ב. רצופות. ג. רצופות בבית. ד. בחנויות. ה. שותפים שהחזיקו. ו. חוץ מבית רובע. ז. שהה בחדרים הפנימים.

א. ומסיק רבא שטעם חזקת ג' שנים שכיון שהחזיק בו ג' שנים ולא מיחה בו שום אדם לא נזהר עוד בשטרו ונאמן לומר מכרתו או נתתו לי ואבדתי שטרי (חו"מ קמ"ז). אבל אם מיחה בו מחאה מבטלת החזקה אפילו מיחה המערער שלא בפני המזיק וכו' ובלבד שתהיה בפני עדים ודי בפני שנים וכו' שהם יאמרו הדבר לאחרים ואחרים לאחרים עד שישמע למחזיק (קמ"א, א).

ב. ג' שנים שאמרו צריך שיהיו רצופות זו אחר זו. הרי שהחזיק בשדה וזרעה שנה והוביר שנה (פירוש הניחה שממה וכו') אפילו עשה כן כמה שנים לא החזיק. היה דרך בני אותו המקום להוביר אע"פ שמקצתם זורעים שנה אחר שנה ה"ז החזיק ואע"פ שהשלים שנים שאכל הן מפוזרות שהרי הוא אומר לא הוברתי אותה אלא כדי שתעשה הרבה בשעת הזריעה (חו"מ קמ"א, ב' וג') ואין שנת ההוברת ממנין ג' שנים.

ג. בתים שהם לדירה וכו' משהביא עדים שדר בו או השכירו ג' שנים רצופות הוי חזקה. ואם יטעון המערער אני יודע שלא דר בו בלילות אז צריך המחזיק להביא עדים שיעידו בפירוש גם על הלילות ועל פי השכנים שיעידו שלא הרגישו בו שיצא בלילות אלא כפי ניהוג העולם ראינו אותו נכנס בו בערב ויוצא בבוקר. ואם יוסיף לטעון ראיתו שיצא ממנו בלילות אחר שישנו השכנים לא הוי חזקה אא"כ יביא עדים שיאמרו שכרנו ממנו הבית ודרנו בו ימים ולילות. ואם היה המערער רוכל המחזיר בעיירות אע"פ שלא טען ברי לי שלא היה דר בו בימים ובלילות טענין ליה. ולהרמב"ם וכו' הגה ור"ת והרא"ש חולקין על כל זה וכו' (קמ"ח).

ד. החנויות של תגרים וכיוצא בהם שאין דרים בהם אלא ביום כיון שדר בהם ג' שנים ביום ה"ז חזקה. הגה וי"א דבעינן שהחזיק בהם שש שנים ביום. ויש מחלקים דאם היתה כבר חנות סגי בחזקת ג' שנים אבל אם היה כבר בית והוא עשה ממנה חנות צריך שהחזיק בה שש שנים ביום (מרדכי) וכסברא זו נ"ל להורות (קמ"ד).

ה. שני שותפים שהחזיקו בשדה שש שנים האחד אכלה ראשונה שלשית וחמישית והשני אכלה שניה רביעית וששית לא עלתה חזקה לשום אחד מהם ואם עשו חלוקה זו בשטר כיון שעבר שלש שנים עלתה להם חזקה וכו' וה"ה לעבד שהחזיקו בו בענין זה (קמ"ד, א).

ו. אכלה כולה חוץ מבית רובע (פירוש שיעור קרקע כדי שיוכל לזרוע בו רובע הקב) החזיק בכולה חוץ מאותו בית רובע שלא נהנה בו והרי יכל לזרעו. ואם אינו ראוי לזריעה פליגי בגמרא אם קנאו אגב השדה והלכה כרב ביבי שאפילו היה חלמיש בתוך השדה הואיל ולא נשתמש בו כראוי אין לו בה חזקה וכו' שהרי אם היה המקום שהחזיק בו (כולו) סלע או חלמיש שאינו ראוי לזריעה צריך ליהנות בו בדבר הראוי לו כגון שישטח בו פירות או יעמיד בו בהמה וכיוצא"ב ואם לא נהנה בו בכל אותם השלש שנים בדבר הראוי לו לא החזיק (קמ"א, י"ב וי"ד), וכך היה צריך לעשות בבית רובע.

ז. אחד החזיק בבית ובא המערער ואמר לו בחדרים הפנימיים היתה עיקר דירתו והייתי עובר דרך עליך ומשתמש עמך בבית החיצון שדרת בו ברשותי ולכך לא מחיתי אמר ר"נ למחזיק הבא עדים שדרת בבית לבדך ג' שנים וכדין כל חזקה שצריך עדים שהחזיק חזקה גמורה א"ל רבא וכי כך הדין והלוא המוכר מוציא מהלוקח המוחזק ועליו הראיה, והלכה כרב נחמן בדינים.

Rav E. Abib